

Gombosdoboz*

A vádló

– Tudod, hogy a *Sátán* szó mit jelent óhéberül? – kérdezi évtizedekkel később Ferenczi nagyapám, aki szinte semmit nem felejtett el abból, amit a bencések-től valamikor megtanult.

– Nem – felelem, és megrázom a fejem. Vajas-mézes kenyeret reggelizünk a nógrádgárdonyi ebédlőasztalnál, és béke van. Két nap múlva húsvét. Éppen megérkeztek a gólyák a falu gólyafészkébe a gesztenyefa mellett. Mint egy Gárdonyi-elbeszélésben. – Fogalmam sincs.

– Akkor tanuld meg – mondja, és szemüvege mögül átható tekintettel néz rám. Kezében megáll a kenőkés, tartja, mint egy karmesterpálcát. A kés ezüst lapján hatalmas mézcsepp csillog. – A Sátán, vagyis a gonosz neve a *vádló*. Ezt jelenti a szó. Fontos tudás – teszi hozzá, és rákeni a mézet a vékony kenyérszeletre. – Én a mai napig gyakran vádoló magam. És ez semmin nem segít. Az égadta világon semmin.

– Te? – képedek el. Nagyapám nem tökéletes lény, de mégis a jóember arche-típusa számomra. – De hát mivel? – kérdezem, és beleharapok a vajasmézes kenyérbe.

44

– Tudod, ha az ember annyi mindent, annyi borzalmat átél, és végignéz a saját szemével... akkor hiába tudja az eszével, hogy nem tudta volna megakadályozni, mégis büntudatot érez. És az szörnyű. A háború alatt... de hát erről annyit meséltem már. Nem tudom elfelejteni a meghalt osztálytársaim arcát. A sebesültek arcát. Iszonyú érzés. Ne ismerd meg soha – teszi hozzá, és feláll, hogy behozza a kávéját a konyhából. Az ajtóból visszafordul.

– Gyűlölöm a németeket. Egyszerűen gyűlölöm.

Ülök dermedten, elkerekedett szemmel. A gyűlölet szó annyira távol áll tőle, hogy sikerült igazán megdöbbennie. Aztán azzal is, hogy a németeket. Huszonévesen pontosan értettem a háború kontextusában, hogy mire gondol. Mégis annyira szokatlanok voltak ettől a hivatásos békehirdető humanistától ezek a szavak. Különösen származására tekintve. Hiszen sváb volt. Vagy mégsem?

Vagyok bátor

Amikor eljött a szégyen újabb ideje, Binzberger György súlyos döntést hozott. Huszonhárom éves volt akkor. A szégyen ideje nem először jött el, mert természete szerint az idők során újra és újra visszatér, és a legkülönbözőbb ürügyeket találja, hogy árnyékba borítson egy-egy lelket, máskor egész népcsoportokat, egész vidékeket is. Az árnyékba borítás legfőbb eszköze a vád, és a vádló mindent megtesz, hogy bűnösnek kiáltsák ki újabb áldozatát.

---

* Részletek egy készülő regényből.

Binzberger Györgynek évek óta igazolnia kellett a megfelelő hivatalokban, hogy nem tartozik a valaha legsúlyosabb árnyékba kényszerített népcsoport tagjai közé. Tehát hogy nem zsidó. Hogy keresztény és magyar. Tehát beiratkozhat a Budapesti Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Orvostudományi Karának újabb évfolyamára. Bár az egyik igazoláson az áll, hogy elzászi német. De például az 1941 januárjában kelt belügyminisztérium által kiállított állampolgársági bizonyítvány szerint bizonyíthatóan magyar állampolgár. A zsidótörvények végrehajtói alapos munkát végeztek. A vádló zseniális működését ugyanis mi sem bizonyíthatná jobban, mint az, hogy ezekben az években nemcsak a halálra ítélték kerültek a vádlottak padjára. Szenvedtek lelkiismeretük kínzókamrájában a túlélők, az eszköztelen és fegyvertelen, de életben maradó kortársak is. Azokért, akik nem iratkozhattak be sehová, sőt semmi mást sem tehetek többé, mert megölték őket.

És nem sokra rá kezdődött az újabb pokoli vád. Bűnössé váltak mindazok a német, osztrák, szász, flamand, pfalzi és francia gyökerekkel rendelkező magyarok is, akiknek ősei valamikor kétszáz évvel ezelőtt telepedtek az ország néptelenné vált vidékeire.

– Em, döntöttem – mondja Gyuri a feleségének, miközben az ingét gombolja.

– Igen, édes? És miről? – kérdez vissza Em, aki a Mária Terézia téri lakás egyetlen fűthető helyiségében, a légnyomástól kitört üvegű, ezért csomagolópapírral borított ablakú konyhában ül az asztalnál. Egy hajában sült krumplit próbál megpucolni. Lassan halad vele, mert a kicsit fagyott tavalyi krumpli, amit az anyósa, Irma szerzett a Teleki téren, még forró. Most négyen laknak itt már két hónapja, mert Gyuri szülei átköltöztek hozzájuk a Horthy Miklós útról, miután az ostrom alatt kibombázták őket a lakásukból. Az a költözés feledhetetlen! Négyen húztak-vontak át egy kordéval a hídon mindent, ami megmaradt. Ha nem számítjuk a babát Em hasában. Mert ő is ott volt. És most itt van a konyhában. Em fújkalja a megsütött ujját, a krumplit, és kérdőn néz Gyurira. Annyira vékony, hogy kiáll az arccsontja, szeme beesett, és gömbölyödő hasa egészen olyan, mintha csak tréfából egy kicsi labdát dugott volna a ruhája alá.

– Beadom a névváltoztatási kérelmet. Nem akarom, hogy a gyerekeinknek is ettől kelljen szenvednie. És azt sem, hogy elvigyenek az isten tudja hová. És te itt maradj egyedül. Nem akarok erőszakkal se a Szovjetunióba, se Németországba kerülni. Ha már egyszer sikerült életben maradni. Veled szeretnék lenni. Befejezni az egyetemet, gyógyítani. Nem akarom, hogy egyszer csak engem is elhurcoljanak. Ki tudja, hová. Ki tudja, visszajönnék-e.

– Értem – feleli Em, és egy újabb héjdarabkát húz le a krumpliról. – És apádnak mondtad már?

Gyuri megrázza a fejét. Hamarosan indulnia kell az egyetemre. Sietve felel.

– Először neked akartam. Ferenczi. Szeretném, Em, ha átgondolnád, hogy tetszik-e. Hogy örömmel viselnéd-e. És örülnél-e, hogy a gyerekeink ezt a nevet viselik majd. Szerintem jól hangzik. A Dunaföldvárról való dédnagymám vezetékneve. Apám nagymamájáé. Gizi nagymama anyukája. Úgyhogy remélem, apusnak nem lesz semmi kifogása. Ferenczi Julianna. Ez szép, nem? Valamikor a szabadságharc után költöztek fel Budára. Te már nem ismerhet-

ted, mire mi megszülettünk, már nem élt. Azt viszont tudom, hogy az apja, ergo az üknagyapám céhes takácsmester volt Dunaföldváron. Ferenczi Károly.

– Szóval legyen ezentúl Ferenczi Györgyné? – Em egyszerre kérdezi és állítja a mondatot. – Átgondolom, mire hazaérsz. De beszélj az anyukáddal is. És apáddal. Mindenképp. Ez fontos – mondja még, és miután szór rá egy csipet sót, beleharap a végre megpuccolt krumplibába.

Binzberger György, a szigorló orvostanhallgató este áll szülei elé a kérdés-sel. Pontosabban bejelenti, hogy mit tervez. Binzberger Gyula és Gyuláné, Irmuska először levegőt sem kapnak. De nem sápítoznak. Apja sem kéri számon fiától nevének eldobását. Aztán vállvonogatva belátják, hogy ami muszáj, az muszáj. Gyuri, miután megkapja kissé döbbszent szülei hűledező áldását, másnap megírja a kérelmet. Binzberger Gyula és Irmuska már majdnem egészen megtanulták, hogy ha a fiuk a fejébe vesz valamit, attól maga az Isten sem tudja eltántorítani.

Miniszter Úr!

Alulírott azon tiszteletteljes kéressel fordulok Miniszter Úrhoz, hogy családi nevemet magyaros hangzású névre változtathassam.

Mellékelten benyújtom születési anyakönyvi kivonatomban, nagykorúsítási okiratomban, házasságomban lévő házassági anyakönyvi kivonatomban, valamint feleségem, született Haberl Emilia (anyja neve: Niewierovsky Mária) születési anyakönyvi kivonatát.

46

Egyben vagyok bátor kérni a következő név – apai dédanyám, Ferenczi Julianna leánykori vezetékneve – engedélyezését:

Ferenczi

Kérésemet Miniszter Úr szíves jóindulatába ajánlva maradok mély tisztelettel:

Budapest, 1945. III. 21.

*Binzberger György
orvos szigorló*

Mire döntését meghozza, már két és fél hónapja zajlik a németajkú férfiak és nők deportálása a Szovjetunió munkatáborába. Binzberger Györgynek most újra magyarságát kell igazolnia. Hasadt állapotban van. Alig várták a háború végét. A statárium ellenére elképzelhetetlen bravúrral elkerülte, hogy az orvostanhallgatókat kötelezően a náci Németországba szállító vonatokra felszálljon. Túlélte a bombákat. Túl a szovjet bevonulást. És máris újabb veszély leselkedik. A halál árnyéka nem akar eltűnni a városról, az országról, Európáról. Gyuri ezen szorong, míg sorban áll a postán. És őszintén szólva a nevében is. Szereti a nevet. Az apja nevet, és nagyapját, a kőszobrászt. Ez a név áll minden füzetén gyerekkora óta. A tankönyveiben, a bizonyítványain. Magyarul tanult. Magyarul beszél. Magyarul éneklte a Himnuszot.

Nincs a nevükben semmi szégyellnivaló. Az égadta világon semmi. Kinek vétettek a Binzbergerek? Nem ölték embert. Tették a dolgukat. A dédapja, János úri szabó volt, a nagyapja, Károly az épülő Pest gyönyörű házainak kőszobrait faragta, állt az Óriás utcában a szobrászműhely kóporában egész nap. Az apja meg a műegyetem villanyszerelője. Az első háborúban megjárta frontot. Ő sem érti, hová viszik most megint az embereket? Hát nem volt még elég? Ki marad meg ép ésszel ebben az országban?

Hogy került Binzberger Károly kőszobrász az Óriás utcába?

„Sok ember szájából hallottam azt a tradíciót, saját családomnak tagjaitól is, hogy azt, amit a francia király, német császár és a mi választó fejedelmek elmulasztottak a keresztény magyarok megvédelmezésében és ezek e révén megölettek, rabszíjra fűzettek s így testüikkel megvédelmezték a nyugoti birodalmakat, ezek helyett mi francia-svábok leszünk jó magyarok.”

Schreyer Victor: Nagyszentmiklós traditionális monográfiája 1912.

Minden egy zarándoklattal kezdődött. És a tény, hogy a zarándoklat annyi előre nem látható következménnyel járt az időben, hogy annyi további utazást indított el, bizonyítja, hogy a zarándoklat jól sikerült. Ha egy hosszú út megtétele nem hoz változást, akkor csak hiábavalóság.

Amikor a nyolcvanas éveit taposó Flavia Julia Helena Augusta úgy döntött, hogy a Szentföldre zarándokol, nagyon is személyes okok és célok vezették. Hogy ezek a személyes motívumok egészen egyetemessé váltak éppen akkor, éppen abban az időben, amikor útra kelt, csak sejthette. Helena jól ismerte a világ árnyékos és naposabb oldalát is. Egy kocsmáros volt az apja, ő pedig felnövekedvén egy hadvezér ágyasa lett. 326-ban pedig, amikor útra kel, már nemes hölgy, hiszen a császár, Konstantin édesanyja. A világ erősen változik éppen, a fia újabb és újabb csatákba indul, a menyé áskálódó áspiskígyó, leáldoztak a régi isteneknek. Helena zarándoklata szükséges igény a távollétre, az egyedüllétre, célja pedig illő egy nobilissima feminához. Krisztus ereklyéit szeretné megtalálni. Elszántsága – a sajnos csak jóval későbbi beszámolók szerint – sikerre vezet. Sajnos, mert így nem tudhatjuk egészen biztosan, hogy Helena, aki útja során még egy templomot is építtetett Betlehemben, valóban Krisztus keresztjének maradványaival, a keresztbe vert szögekkel és tényleg Krisztus köntösével tért-e vissza a Szentföldről. De azt igen, hogy Helena ajándékát, Krisztus köntösét azóta is a trieri apátok őrzik. Ahogy a Szent Ilonává lett asszony sírját is. Az apátok a háborús századok alatt anynyiszor menekítették már a szent ereklyét máshová, a málladozó gyapjút anynyiszor javígtatták, toldották-foldották selyemmel, tafotával, hogy már maga Mária sem ismerne rá. Pedig a legenda szerint a ruhadarabot ő maga szötte a gyerek Jézusnak, akivel a köntös aztán csudálatosképpen együtt növekedett. Ez lenne a köntös, melyre a római katonák kockadobással sorsot vetettek, mert az egyben, varrás nélkül szőtt ruhadarabot nem akarták feldarabolni. A köntös, amelyik zarándokok millióit vonzotta már az apátságba. A köntös-sel a trieriek lepipálták még a prümi apátságot is, ahol nem kisebb ereklyét,

mint Krisztus szent saruját őrzik. Gúnyolódott is Luther eleget a trieri zarándoklatokon, élesen kirohanva a teljes bűnbocsánatért, amit 1515 óta az apátok ígérnek a szegény jámboroknak, akik rettentő költségekbe verik magukat, hogy eljussanak Trierbe. De a varratlan, barnás-zöldecs, másfél méter hosszú lenvászon ing egész egyszerűen túlnőtt tárgyi mivoltának határain. Híre maga lett az üzenet. Az anyagba préselt angyal hirdetése az örömről a következő századokban szomorúan és hiábavalóan lebegett a város fölött.

Így volt ez akkor is, amikor a Trieri Választófejedelemség vidékét, a harmincéves háború tizedik évében, 1628-ban elfoglalják a franciák. Igaz, maga az érsek segíti őket ebben, de elfoglalják. Az apátok ekkor költöztetik először a szent köntöst az apátsági területekhez tartozó Koblenz fölött magasodó Ehrenbreitstein erődjébe. A Mosel és a Rajna torkolatánál emelkedő magas hegyoldalon épült vár biztonságosnak tűnik a bizonytalan időkben. Viszik magukkal titkon az ingbe szőtt híradást is, bár akkoriban az örömhírnek minden ellentmondani látszik. A következő százötven évben a köntös az apátsággal, az érsekkel és az apátság népével együtt többször költözik. Franciák, spanyolok, hollandok, poroszok – lehetetlenség követni és kibírni az egymást követő örökösödési és területfoglalási háborúkat. Nem csoda, hogy a trieri birtokokon élő földművesek, szőlősgazdák, kézművesek is költözködnek az érsekkel együtt. Nem csekély távolság, a százötven kilométer hosszú utat szekéren, állatokkal, gyerekekkel együtt megtenni. Vannak, akik mennek, vannak, akik maradnak, élnek együtt a franciákkal, ahogy mindig is. Mert hát kik is ők voltaképp? Mosel vidéki frankok. Miért ne élnének békében együtt? Csak mert a Habsburgok és a Bourbonok már megint összekülönböztek? De nem lehet békében élni. A katonák mindent felzabálnak, molesztálják a lányokat. Ennivaló alig van, nincs, aki ültessen, nincs, aki arasson, annyian haltak meg. Legutóbb a franciák rohanták le és égették fel a pfalzi falvakat. Akiknek nincsenek elérhető rokonai a szomszédságban, mennek, elindulnak. Nincs más választásuk.

Balthazar Neumann nagyjából akkor született, amikor trieri apátság anyakönyvébe bejegyzik Anton Binsberger keresztelését. Neumann munkálkodása azzal kezdődik, hogy fiatalemberként fegyvermester, komoly- és örömtűzimunkás bizonyítványt szerez. Aztán a kor építészfejedelme válik belőle. A trieri érsek őt kéri fel, hogy Ehrenbreitstein erődjét lakhatóbbá és védhetőbbé tegye. Mire nekilát a munkának, a két új északi sánc, a mélyebb várárok és az erőd fedett gyalogútjai megtervezésének, a kastély alatt a hegyoldalon, már néhány évtizede felépült a barokk városka, ahová az apátságból érkező kézművesek – szakácsok, kovácsok, pékek, lovászok, tákácsok – és földművesek, borászok költöznek be.

A jól őrzött szent köntössel együtt a frissen nősült Antont is Ehrenbreitsteinben találjuk már. Itt, ebben az éppen biztonságos várnegyedben, Európa második legmegbízhatóbb erődjében születik meg a fia, August Binsberger 1708-ban. Édesanyja, Christina itt ringatta valamelyik emeletes, manzárdtetős, csipkefüggönyös házacskában. August itt nevelkedik, itt él, és sokat kell várnia, mire megpróbálhat a maga lábára állni, földet találni, szőlőt telepíteni, családot alapítani. A manzárdos házacskában a

saját családnak nincs elég tér. Még meg kell várnia, hogy az újra megszállt trieri apátságból 1737-ben elvonuljanak a francia csapatok. A hírek szerint az apátság vidékén jobb idők járnak, és nem jó már halogatni. Hiszen ő sem fiatal legény, átlépte már a negyvenet. De a pénzt előbb össze kell spórolnia. Amikor úgy érzi, elegendő muníciót gyűjtött, August visszazarándokol. Elindul Koblenzből a Mosel mentén, hogy összegyűjtögetett guldenjein valahol egy kis földet vegyen, és elkezdje végre az életét. A folyó visszavezeti, nem fog eltévedni.

Schweichre esik a választása. Gyalog sincs messze Trier várostól, és a földje jó. Nem beszélve a csodatévő forrásról. Az anyja, Christina indulás előtt a lelkére kötötte, hogy feltétlen keresse fel. Azt beszélik, meggyógyít mindenféle bajt. Amikor megérkezik a falu határába, először a forráshoz kanyarodik. A tenyeréből iszik, megmossa az arcát. Leül, hogy pihenjen egyet, nézi a térde körül a páfrányleveleket, feje fölött a fenyőágakat. Tisztára mossa tüdejét az illat. Nincs fogalma, hogy lesz ezután, de megtelik reménnyel. Felkel, elindul, még szállást kell találnia, mielőtt lemegy a nap.

Susanna gyönyörű. A haja gesztenye, a szeme sötéten csillog, mint esőben a fekete pala. Az apja, Peter Malburg szívesen adott szállást az erős, barátságos arcú, jóra valónak tűnő Augustnak. Meg is állapodnak, hogy egy ideig náluk marad, koszt-kvartélyért besegít a szüretelésnél. Maradhat, míg ki nem tavaszodik, munka mindig akad, egy szájjal több vagy kevesebb ezekben az időkben már szinte mindegy. Különben is itt az új találmány, a földi alma, ő meg akar vele próbálkozni, szerzett egy nagy zsákkal, májusban el akarja vetni. August várja még meg a földi alma ültetését, addig csak talál magának házat, földet. August maradt. Szüretelt, szőlőt taposott, kerítést javított, gondozta a lovakat, ha kellett, vizet hordott az asszonyoknak a nagymosáshoz. De közben, amikor tehette, Susanna Malburgot leste a szeme sarkából. Ahogy varr, ahogy a rokkát pergeti, ahogy megrakja a tüzet a konyhában, ahogy segít a kisebb testvéreinek a betűket leírni. Alig várta, hogy reggel megkérdezze tőle, mit álmodott, este pedig jó éjszakát kívánjon neki. Huszonegy év van közöttük, hogy merné, hogy merje megközelíteni?

Aztán August valahogy mégis összeszedte a bátorságát, és zöld szemével mélyen Susanna szemébe nézett. Hogy mit mondott? Csak az biztos, hogy bátorsága a lány kedvére lehetett meglehetősen, különben nem kötötték volna össze olyan hosszú időre az életüket. Harmincnégy évet töltenek együtt. De harmincnégy micsoda évet.

Az első tizennyolc még Schweichben telik, miután 1751-ben összeházasodnak. Itt, a trieri apátság birtokain születik nyolc gyerekükből az első hat. Susanna huszonhárom éves, amikor az első, édesanyja tiszteletére Anna Mariának keresztelt lányka világra jön. Anna Maria már nagylány, tizenhét éves, Maria Eva tizennégy, Nicolaus tizenegy, Mathias nyolc, Margaretha öt, és a legkisebb, Anna egy, amikor August Binsberger a nyolctagú családjával megint útra kel.

Ulmba tartanak, a hajókikötőbe, hogy onnan a Dunán át eljussanak a török idők alatt néptelenné vált, egészen kiüresedett Bánátba. Már jóideje

hirdetik a legszentségesebb felség, III. Károly országaiban és tartományaiban, hogy „*Ő legszents. felsége jószágosan meg fogja engedni, hogy bármely szabad embert, hat éven keresztül, minden közadó fizetéstől való mentesség feltétele mellett, az országba hívhassanak, és hogy e szabadságot országszerte kihirdethessék.*”, de Binsbergeréknek annyi dolga akadt a szőlővel, a földi almával és a sok gyerekkel, hogy sokáig nem merült fel bennük, hogy el kéne menniük. Az állandó nyomorúság, a vacak időjárás, a nem múlt drágaság, hogy gond a gyerekeknek egy új cipő, az, hogy nem férnek rendesen, de megfizetni sem tudnak nagyobb házat, végül mégis elszánásra készíti őket.

El sem tudják képzelni, hogy csomagoljanak. Mit vigyenek, mi maradjon, tyúkot, libát kaskába tegyenek-e, kibírják-e az állatok a hosszú utat. De hát tojás csak kell, út közben azt is lehet enni. Milyen edényt, milyen szerzőt. Ruhásládába ágyneműt, cipőt. Nagyfazekat, szűrőkanalat. Ünneplő ruhát mindenképpen. Imakönyvet, szentképet a ruhák közé. Csak van ott templom, csak nem istentelen vidékre hív őszentséges felsége ennyi embert.

– Nyugodj meg, Susanna, gondolj a rétekre, a szántókra, a házra és a kertre, amit vehetünk kétszáz guldenért. Mit kapnánk itt érte? Gondold csak meg! Micsoda életünk lesz! Micsoda élete lesz a gyerekeinknek! Az unokáinknak! – Susanna hallgatja a férjét, palafekete szeme könnyes. A legkisebbet, Annácskát szoptatja a félig pakolt holmik között a karosszékben. August tovább vigasztalja.

– Ne sírj, Susanka, szomorú lesz a babánk! Átcsurog a tejbe a bánat. Tudod, mennyi cseresznyefát és almafát ültetünk majd? Nem fogjuk győzni a piacra vinni, meglátod! És szőlőt! Dolgozunk majd, dolgozunk keményen, és meglátod, egy igazi paradicsomkert lesz körülöttünk.

Hogy honnan van ennyi életkedv benne? August már a hatvanegyedik évét tapossa, de nem öregszik. Még mindig olyan erős. Tele van tervekkel. Susanna sem fiatal már, negyvenéves. Bár az újabb szülés kigömbölyítette az arcát, de annyira fáradt, és tele van aggodalommal. Például hogy jutnak el ennyi holmival, ennyi gyerekkel Ulmba? Mégis, ha Augustra néz, megnyugszik, August olyan a számára, mint egy bástya. Mint a koblenzi erőd, ahol a köntöst őrzik. Megfogja az öregedő, munkától érdes kezét.

– De szeretném, ha azt a kannát, August, tudod, azt amelyiknek olyan a csőre, mint egy madárnak, azt mindenképpen vigyük el.

A költözködés kedve másokban is ekkora támad fel. Velük együtt és utánuk néhány évvel tizenhét ezer telepes érkezik Magyarországra Flandriából, Lotaringiából, Trier környékéről, Elzászból, a Fekete erdő vidékéről, Badenből, Svábföldről, Tirolból és Svájcból, de még Hollandiából is. A svábföldi Ulm kikötőjének nagy évszázadában ezeket szállítanak a Dunán az egy útra alkalmas fából ácsolt dereglyéken. A skatulyának csúfolt egyszer használatos vízijárműveken három-négy hétig tart az út Bécsig, Budáig vagy a Bánátba tartóknak Apatinig. A fedélzeten kis fedett faházikó, az eső ellen védi az utasokat és a rengeteg holmit.

Mire Bécsbe érnek, már kívülről fújja a bevándorlók dalát. Ha a dereglyén valaki nekikeseredne, azonnal rákezdik.

*Magyarország gazdag földjén
bor és búza vár ránk,
Günzburgban így híresztelték,
hajónk készen áll már,
sok borjú, hal és szárnyasok,
járófldnyi mező,
ki jön Magyarországra most?
Felvirradt az idő!*

Az utat nem mindenki éli túl. Betegségek, különféle fertőző nyavalyák törnek ki rajtuk az úton. De Binzbergerék végül eljutnak Bogaroschra. A bécsi jegyzőkönyv szerint a Trieri Választófejedelemséghez és a Luxemburgi hercegséghez tartozó moseli frank család feje, August Binsberger trieri gazda és családja 1769. május 26-án érkezett meg nyolcadmagával. Annácskát viszont nagyon megviseli az út. Már a hajóúton köhécselt, és rázta a hideg, de nagyon bíztak a nyárban. Hogy a napsütés, az új ház nyugalma majd rendbehozza. Anna Maria, a nővére vele van egész álló nap, ő vigyáz Margaréthára is, míg az anyja és az apja próbálják berendezni új életüket. Nem megy gyorsan. Nehezebb, mint gondolták. A földek vizesek, a ház romos, egészen újra kell építeni. Dolgoznak napkeltétől napnyugtáig, hogy mire eljön az őszi, meleg, stabil tető legyen a fejük fölött. Mire kész lesznek, tényleg őszi van, de Annácska nem éli túl a rengeteg megpróbáltatást. Szeptember 15-én hal meg. Ez az első temetésük Bogaroschon. Később még egy kislányt temetnek el, aztán Susanna már nem szül többet. De előtte még, két évvel érkezésük után, életet ad egy újabb fiúnak, Péternek. Péter jókedvű és bátor. Cseperedik, fára mászik, nem fél a lovaktól és vitatkozik a szomszéd utcabeli gyerekekkel, ha svábbogárnak csúfolják.

– Mi nem vagyunk svábok, mi frankok vagyunk, mozeliek!

Amikor férfikorba ér, továbbáll. Nem elsőszülött, nem ő öröklő apja, August után a bogarosi földet. A föld Nicolausé. Matthias már elköltözött Nagykomlóra. Fogadós lett. Péter inkább Nagyszentmiklóson próbál szerencsét. Ahol úgy beszélnek, egy szerb szőlősgazda aranykincset talált a földben. Azt mondják, Attila kincse. Vagy az avaroké? Mindegy az, de csak szerencsés egy vidék lehet, ha aranyat terem a föld! Péter aranyat ugyan nem fordít ki a földből, de megtalálja a számítását. Annak híre el sem jut hozzá, hogy Ehrenbreitstein erődjét, amelyikben apja felnőtt, éppen ezekben az években elfoglalták, majd néhány évvel később, kényszerű távozásukkor egyszerűen felrobbantják a franciák. Ahogy arról sem tud, hogy a szent köntöst az erőd feladása előtt az apátok titkon visszazállították Trierbe.

Péter fia, János lesz a következő, aki útnak indul. Miután egybekelnek Römél Erzsébettel, Budára mennek. A Vízivárosban telepszene le, még a forradalom előtt. Fiuk, a sugárzó arcú, nagy és erős Károly már ott születik meg 1857-ben, hogy mire eljönnek a boldog békeidők, maga is számos Binzbergert nemzzen, de csak miután végigdolgozta a napot az Óriás utcai szobrászműhelyben, és esténként hazatért feleségéhez, Pöschl Gizellához.